

BIULETYN KOWIEŃSKI

W I L B I

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) WIELKA-POHULANKA 19—17.

Nr.

Wilno, dnia 11 stycznia 1934 r.

985.-

T r e ś ć   n u m e r u :

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

Dział.Str.

1. "Liet.Žinios" o ekonomicznych represjach Niemiec wobec Litwy.-	I.	1.
2. Elta o stanowisku Niemiec w sprawie propozycji Litwi- nowa.-	"	"
3. Wizyta polpreda Karskiego u ministra Zauniusa.-	"	"
4. Dokola litewsko-angielskich rokowań handlowych.-	"	"
5. Przyjazd posła Urbszysa do Kowna.-	"	"
6. Przeniesienie sekretarza poselstwa szwedzkiego w Litwie."	"	"
7. Bałtycki zjazd inspektorów pracy.-	"	"

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

8. "Lietuvos Aidai" o epokowym znaczeniu ostatniego zjazdu związku tautininków.-	III.	2.
9. "Dzień Kowieński" o nowym burmistrzu m.Kowna A.Merkisie."	"	"

K r o n i k a .

10. Zjazd biskupów w Litwie.-	"	3.
11. Zmiana ustawy o służbie wojskowej.-	"	"
12. Uniformy dla urzędników.-	"	"
13. Uwięzienie redaktora "Liet.Žodis".-	"	"
14. Rozwiązanie Rady Izby Sportowej.-	"	"
15. Choroba prezydentowej Smetonowej.-	"	"

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

16. Rewelacyjne pogłoski niemieckie na temat planowanego rzekomo przez Litwę zamachu na autonomję Kraju Kłajpedz- kiego.-	VII.	"
17. Zjazd d-ców plutonów związku strzeleckiego w Kraju Kłajpedzkim.-	"	"

x

x

x

I.ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

"Liet.Zinios" o ekonomicznych represjach Niemiec wobec Litwy."Liet.Zinios" Nr.5. /I.1934/ potwierdzają wiadomość o ograniczeniu /z 4 stycznia r.b./ małego ruchu granicznego pomiędzy Litwą a Niemcami oraz zmniejszeniu kontyngentu importowego na masło litewskie. Jak wiadomo, niemiecki kontyngent importowy na masło litewskie do 1931go r. wynosił 5 tys. tonn, w 1931-szym 2.090 tonn i w końcu 1933-go r. - 1.710 tonn.

Obecnie kontyngent importowy na masło litewskie zmniejszony został do 600 tonn rocznie, a więc zniżka wynosi 71,3%. Zniżka niemieckich kontyngentów importowych na masło w stosunku do innych państw wynosi zaledwie 20%. W celu usprawnienia ograniczeń importowych, Niemcy powołały do życia "Państwowy Urząd Tłuszczów", który z dn.1-szym lutego 1934 r. przystąpi do regulowania importu masła i ustalania cen.

"L.Zinios" zaznaczają, iż powyższa zniżka kontyngentu niemieckiego przyniesie Litwie ok.1,5 milj.lt. straty rocznie, lecz jednocześnie w związku z rozluźnieniem lit.-niemieckich stosunków handlowych uwolni Litwę spod silnych dziś wpływów Niemiec nie rokujących nic dobrego. Natomiast Litwa, rozwijając swe stosunki handlowe z Anglią i in.państwami będzie w sposób naturalny od Niemiec się oddalać. Co się tyczy ograniczeń dotyczących małego ruchu granicznego, to są one zemstą niemiecką za pozbawienie pbcokrajowców w Litwie prawa pracy.-

Elita o stanowisku Niemiec w sprawie propozycji Litwinowa."Liet.Zin." Nr.5 /I.1934/ podając informacje polskiej agencji "Ekspress" oraz wiadomości "Angriff" o niezadowoleniu i zaniepokojeniu Niemiec w związku z propozycją Litwinowa, zamieszczają jednocześnie następujący dopisek "Elity": "Dziwi nas oburzenie, a nawet złośliwość prasy niemieckiej, która jak to już nieraz było, kończy się obrażaniem Litwy.

Gdyby taka propozycja została wysunięta, nie byłaby ona przeciw komukolwiek zwrócona, gdyż wzmacnianie bezpieczeństwa i neutralności jest wzmacnianiem pokoju, a niemieccy mężowie stanu nieraz zaznaczali, iż miłują pokój nie mniej od innych. Natomiast tak złośliwie rozumieć rzekome propozycje ZSRR, jak to czyni prasa niemiecka, mogą jedynie ludzie, mający agresywne cele".-

Wizyta polpreda Karskiego u ministra Zauńskiego."Liet.Zinios" Nr.5 /I.1934/ Dnia 7 stycznia r.b. przedstawiciel polityczny ZSRR Karskij złożył wizytę ministrowi Zauńiusowi, w czasie której omówione zostały: kwestja propozycji Litwinowa oraz inne sprawy aktualne.-

Dokoła lit.-angielskich rokowań handlowych."Liet.Aidas" Nr.5 /I.1934/ donosi, iż, o ile litewsko-angielskie rokowania handlowe nie zostaną odroczone, w takim razie podjęte one zostaną z końca stycznia r.b.

Anglia żąda wyrównania /czynnego dotąd na korzyść Litwy/ bilansu handlowego oraz znizenia litewskich cel importowych.-

Przyjazd posła Urbszysa do Kowna.Prasa kowieńska /z 8.I.1934/:W tych dniach przybył do Kowna w sprawach służbowych poseł litewski w Łotwie p.Urbszys.-

Przeniesienie sekretarza poselstwa szwedzkiego w Litwie.Prasa kowieńska /z 8.I.1934/: Sekretarz poselstwa szwedzkiego w Litwie p.Nils Eric G.Ekblad otrzymał nową nominację do Berlina. Dn.5 stycznia p.G.Ekblad przybył z Rygi /miejsca swego stałego pobytu/do Kowna dla złożenia wizyt pożegnalnych.

Bałtycki zjazd inspektorów pracy.Prasa kowieńska /z 8.I.1934/:M-stwo Spraw Wewn. otrzymało od łotewskiego M-stwa Spr.Wewn. zaproszenie na udział w zjeździe bałtyckich inspektorów pracy, jaki się odbędzie w Rydze w lutym. Jako przedstawiciel Litwy zostanie zapewne wydelegowany główny inspektor pracy p.Szostakas.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

"Lietuvos Aidas" o epokowym znaczeniu ostatniego zjazdu Związku tautininków w "Liet.Aidas" Nr.5 z 8.I.1934 r. Art.p.t."Wielkie zadania w r. 1934-tym". Streszczenie:

"L.Aidas" nieraz już zaznaczał, że walny zjazd Związku Tautininków /odbyty dn.15.XII.1933 r./ będzie posiadał epokowe znaczenie dla przyszłego życia narodu i Państwa Litewskiego. W mowie wodza narodu A.Smetony naszkicowane zostały kontury zgodnej pracy narodowej i konsolidacji państwowej oraz sylwety Litwy powołanej do nowego życia. Zmieniony statut Związku Narodowców dał formę organizacyjną realizacji nowych zadań.

Epokowe jednak znaczenie dnia 15 grudnia zależeć będzie od realizacji treści i formy zjednoczonego państwa narodowego. Dzień 15 grudnia nakłada wielkie obowiązki realizacji myśli w tym dniu rzucenych. Rozpoczęty 1934 rok nakłada kilka wielkich obowiązków.

W dziedzinie polityki zagranicznej nurtuje wiele nowych silnych prądów, które wymagają dostosowania aspiracji litewskich do zmienionych okoliczności. Wewnątrz panuje troska o zwalczanie kryzysu. Są to zadania nad rozstrzygnięciem których pracuje rząd i organizacje kierownicze.

Związek Tautininków, jako świadomy łącznik pomiędzy rządem a szerokimi masami społeczeństwa, pracuje nad doprowadzeniem do końca pogłębionego kierunku jedności narodowej. Realizacja tego zadania winna iść w dwóch kierunkach:

1/ideowego uświadomienia wszystkich uczestników zjednoczonej pracy narodowej i wszystkich dobrych Litwinów;

2/eliminowania pozostałych jeszcze wąskich iei partyjnych i jawnych lub zakonspirowanych szkodników, hamujących pracę narodową oraz usuwanie z wewnątrz i zewnątrz autorytatywnego państwa pozostałych jeszcze z czasów państwa partyjnego "grzybków"rozkładu.

Pierwsze zadanie wymaga ciosu wymierzonego w przyszłość, zaś drugie ciosu wstecz w przeszłość. Powodzenie zależeć tu będzie od rozwoju propagandy narodowej i pracy na innych pozycjach. Nie można jednak nie doceniać wszystkich tych sił skompromitowanego partyjnictwa, które, jako balast należy usunąć z drogi wiodącej w przyszłość. Tautininkowie przyjęli dwa wielkie obowiązki, najważniejszym jednak z nich jest wzmożony wypad naprzód i przeszłość.

Niezłomne postanowienie najlepszych synów Litwy zrozumieć i wypełnić to, do czego dąży wódz narodu i czego wymagają interesy narodu i państwa daje gwarancję powodzenia przedsięwziętej pracy. Powieść się to zresztą musi, gdyż jest to konieczne.-

"Dziennik Kowieński o h o w y m b u r m i s t r z u m . K o w n a A . M e r k i s i e ."Dziennik Kowieński Nr.5. z 8.I. 1934 r. Art.p.t."Na marginesie dnia". Streszczenie:

Pogrudniowa ustawa o samorządach nie przyniosła, niestety, jak to zamierzano, szczęśliwego rozwiązania problemu pogodzenia silnej o skoncentrowanej woli władzy wykonawczej z zasadą demokratyzmu, stanowiącą najistotniejszą treść ustroju samorządowego. Dlatego też i. Wzajemny stosunek między Radą Miejską a burmistrzem nie znalazł w ustawie wyraźnego sformułowania i został ujęty w ramki dość elastyczne. Daje to szerokie pole burmistrzowi, który życiu samorządowemu może równie dobrze dać pełny wyraz, jak wykoszlawić je doreszty.

Dotychczasowy burmistrz m.Kowna p.Graurogkas dał przykład jak najgorszej interpretacji ustawy samorządowej. Opacznie zrozumiał on swoją rolę na ratuszu i przeciął wszelki kontakt z ludnością. Niedługotrwała /na szczęście/ praktyka jego urzędowania, oparta na samowładztwie i biurokracyzmie, a pozbawiona szerszego i obiektywnego poglądu, była całkowitem zaprzeczeniem idei samorządowej.

Nowoobрани burmistrz m.Kowna p.A.Merkis po zaprzysiężeniu przystąpił już do wykonywania swoich obowiązków. P.Merkis został obrany tak przytłaczającą większością głosów, iż obiór jego można uważać za jednomyślny.

Deklarację burmistrza cechuje rzeczowe ujęcie zagadnienia gospodarki miejskiej /"przy jak najmniejszych wydatkach jak największe wyniki"/, właściwy stosunek do ludności /"praworządność, sprawiedliwość i bezstronność"/oraz należyte zrozumienie współpracy z Radą Miejską.

K r o n i k a .

Zjazd biskupów w Litwie. Prasa kowieńska /z 8.I. 1934/: Wkrótce odbędzie się w Kownie zjazd biskupów. Zjazd rozpatrzy kwestje sytuacji materialnej duchowieństwa, stosunków do rządu, rokowań Watykanu z rządem i t.d. Zjazd odbędzie się przypuszczalnie w marcu.-

Zmiana ustawy o służbie wojskowej. Prasa kowieńska /z 8.I. 1934/: Specjalna komisja M-stwa Spraw Wewn. i M-stwa Obrony Kraju opracowała zmiany w ustawie o obowiązku powszechnej służby wojskowej. Zmiany przewidują m.in. ulgi dla poborowych ze względu na sprawy rodzinne. Projekt nowej ustawy wpłynie wkrótce do Gabinetu Ministrów.-

Uniformy dla urzędników. Prasa kowieńska /z 8.I. 1934/: M-stwo Spraw Wewn. przesłało już Gabinetowi Ministrów dla rozpatrzenia projekt ustawy o uniformach dla urzędników państwowych. Uniformy będą musieli nosić wszyscy urzędnicy.

Ustawa nie będzie dotyczyła urzędników samorządowych. Zostaną jedynie wprowadzone specjalne odznaczenia dla burmistrzów i wójtów.-

Uwięzienie redaktora "Liet. Žodis". Prasa kowieńska /z 8.I. 1934/: Dnia 5 stycznia r.b. został odstawiony do więzienia ciężkich robót dla odbycia kary redaktor odpowiedzialny antysemitckiego pisma "Lietuvios Žodis" M.Vabokas.-

Rozwiązanie Rady Izby Sportowej. Prasa kowieńska /z 8.I. 1934/: Przy Izbie Sportowej od jej założenia istniała utworzona Rada, która miała za zadanie kierować ruchem sportowym w Litwie. W skład Rady wchodziłi pp: pułk. Sztencelis, Danilauskas, Kalmantas, Greblauskas i Graurogkas. Ostatnio na skutek rozbieżności zdań między Radą a dyrektorem Izby Sportowej doszło do nieporozumień. W końcu 1933 r. Rada in corpore chciała się podać do dymisji, lecz na skutek upewnień, że porozumienie zostanie osiągnięte, członkowie Rady zgodzili się na dalszą pracę. Jednakże do porozumienia nie doszło. Wobec tego minister Oświaty w tych dniach rozwiązał Radę Izby Sportowej. Wybory do Rady odbędą się zapewne w końcu marca r.b.

Choroba prezydentowej Smetonowej. "Liet. Žinias" Nr.5 /I. 1934/: W dn. 1 stycznia r.b. małżonka prezydenta Smetony z domu Chodakowska zapadła na ostre zapalenie płuc. Ostatnio stan się pogorszył ze względu na komplikacje.

"Rytas" Nr.5 donosi, iż w dn. 9 stycznia w Bazylice Kowieńskiej odbędzie się nabożeństwo na intencję powrotu do zdrowia p. Smetonowej.-

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

Rewelacyjne pogłoski niemieckie na temat planowanego rzekomo przez Litwę zamachu na autonomję Kr. Kłajpedzkiego. /I. 1934/: "Niemieckie Biuro Informacyjne" donosi z Tylży, iż jakoby, według krążących w Litwie pogłosek, Litwini zamierzają w dniach najbliższych dokonać zamachu na autonomję Kraju Kłajpedzkiego. Podobno przed 11-tym stycznia r.b. Litwini mają usunąć wszystkich landratów i naczelników urzędów gmin, rozbroić policję kłajpedzką i wezwać do usunięcia się Dyrektorjatu Schreibera. "Niem. Biuro Inf." zaznacza, iż następstwa podobnych posunięć litewskich nie dadzą się przewidzieć.

"Niem. Biuro Inf." zaznacza, iż informacje powyższe dotąd nie zostały sprawdzone. /Prasa lit. nie przyniosła potwierdzenie powyższych rewelacyjnych pogłosek. Red./.-

Zjazd d-ców plutonów związku strzeleckiego w Kr. Kłajpedzkim. "Liet. Aidas" Nr.5. /I. 1934/: Dnia 7 stycznia w Kłajpedzie odbył się doroczny zjazd dowódców plutonów związku szaulisów Kraju Kłajpedzkiego.

Na zjazd przybyli gubernator Navakas, szef garnizonu pułk. Genys i komendant wojsk. pułk. Lormonas.-

